

Henrik Stubkjærs prædiken Allehelgensdag

Taler

Henrik Stubkjær
Biskop over Viborg Stift

Dato

5. november 2023

Sted

Vorde Kirke

Mørket har lagt sig omkring os. Vores kirkeår er ved at løbe ud. Om en måned går vi ind i et nyt kirkeår – men adventstidens forventning.

Igennem kirkeåret møder vi alle livets facetter: fødsel og død, tro og tvivl, venskab og fjendskab, glæde og sorg, fortvivlelse og håb.

Og her mod slutningen af kirkeåret kommer så Alle helgens dag – hvor vi standser op og hvor evangeliet kaster sit lys ind over døden, sorgen og smerten.

I denne tid er vi omgivet af død. Krigen i Ukraine kaster sine sorte skygger over verden – og vi får det tæt på i mødet med de ukrainske flygtninge som søger hjælp og beskyttelse hos os, og som bærer på angsten, frygten og usikkerheden for deres kære og deres egen fremtid. Vi ser det i krigen mellem Israel og Hamas, hvor tusinder af uskyldige kvinder og børn og unge mister livet. Vi ser billederne i fjernsynet hvor døden lyser ud af øjnene på de skæmte ofre.

Jo, døden er synlig i mediebilledet- med uhyggelig intensitet. Men det er ikke så ofte, at vi for alvor standser og taler med hinanden om døden og det den gør ved os i vore nære relationer.

Skuespilleren Poul Reumert, som døde i 1985, sagde med et fint lille smil i et af sine sidste interviews: ”Ja, i min familie er der tradition for, at vi dør til sidst”. Og det må siges at være en tradition som vi andre også bærer med os. Men alligevel er det ikke så ofte vi stander op og virkelig overvejer hvad døden betyder i vores liv. Hvilket er en skam, for i mødet med døden afsløres også livsdybde og her får kærlighed og nærhed fylde.

Allehelgensdag er fyldt med eftertænkksomhed og langsomhed.

Den tjekkiske forfatter Milan Kundera skrev engang, at der er en nær forbindelse mellem langsomhed og erindring og mellem hurtighed og glemsel.

Jeg tror, at det faktum at Alle Helgens søndag er blevet en af de helt store kirkedage er en stille protest imod hurtighed og glemsel. Det er et opgør med tidens trend af historieløshed og individualisme.

For på Alle Helgens søndag tændes der mange lys og der søger vi sammen.

For i dag vil vi mindes de som er gået foran os. De som blev en del af vores liv, som satte spor og retning, som vi nu går videre af.

Alle helgens søndag er en dag, der kan sende vores tanker i mange retninger.

Ordet ”helgen”, ja det leder måske nogens tanker i retning af helt bestemte mænd og kvinder fra vores kirkes historie, som på en ganske særlig måde har lyst op, været trosforbilleder.

Men for langt de fleste af os er det nok sådan, at vore tanker på denne dag ikke går langt tilbage i historien. Vi erindrer snarere mennesker, der stod os ganske nær, og som vi nu har mistet.

Til disse minder knytter sig mange følelser. Der knytter sig glæde... og tak – for alt hvad vi fik givet med dem. Og der knytter sig sorg og savn. Vort liv bliver amputeret, når vi mister. Vi sidder måske tilbage med meget blødende sår, der forekommer os aldrig at ville læges, og som under alle omstændigheder vil efterlade dybe ar.

Det kan også være smerte af en ganske anden art. Den smerte, at vi aldrig nåede at være det for hinanden, som vi skulle være. Den smerte, at vi ikke fik sagt, hvad der skulle siges. Den smerte, at så meget gik i stykker.

Her i kirkens og gudstjenestens rum er der plads til det hele. Her går det an at være de mennesker, vi er, fordi Gud rumme os og favner os – akkurat som dem, vi er.

I erindringen ligger livsoplysningen.

”Livet forstås baglæns, men må leves forlæns”, som Søren Kierkegaard sagde det. Det er særlig tydeligt på alle helgens søndag. Vi ser tilbage og vi ser frem.

Nogen vil måske sige, at man skal være forsigtig med at se for meget tilbage. Hvad skal det til for? ”Nu må du se at komme videre.”

Men til det at komme videre hører at få det med, der var.

Thomas Vinterberg lavede for nogle år siden en smuk og varm lille film om netop dette, med titlen:

”Drengen der gik baglæns”.

Den handler om drengen Andreas på 9 år, der mister sin elskede storebror Mikkel. Det er dagen efter morens fødselsdagsfest, hvor de to brødre har underholdt hele familien med en sketch. Faren vil køre Mikkel til skole på sin motorcykel, som han har kørt jorden rundt på. Men denne morgen kommer de ikke så langt. Mikkel bliver dræbt og faren kommer alvorligt til skade.

Andreas kommer til at stå meget alene med sin sorg. Moren og faren er i dyb krise og formår slet ikke at tale med Andreas om det, der er sket. De vælger at flytte fra det hus de boede i, da ulykken skete, og Andreas må flytte skole. Også her bliver han meget alene med alle sine tanker.

Drengen får da den ide, at spole tiden tilbage ved at gå baglæns. Det fører til, at han vender tilbage til det gamle hus. Det er ved at blive istandsat og er tilsyneladende tomt. Men Andreas finder nogle af de ting de brugte, ved fødselsdagsfesten, aften før Mikkels død. Andreas tager den underlige hat på fra deres sketch, og han sætter sig ved bordet. Og da ser han Mikkel for sig og hører ham holde en tale. Mikkel siger bl.a. til sin lillebror: ”Sammen med dig har jeg levet det bedste liv, som man kan tænke sig i verden.”

Oplevelsen her hjælper Andreas videre. OG ved slutningen af filmen siger han: ”Nu er det efterhånden ret længe siden, Mikkel døde. Det går ret godt i skolen.... Det går faktisk ret okay i det hele taget, men jeg vil nu altid tænke på Mikkel.”

Et dødsfald kan komme så brat, at vi slet ikke er forberedte. Eller det kan komme efter lang tids sygdom. Og så var vi alligevel ikke forberedte. For hvor er det svært at forstå, at det er sådan det er, og at det er sådan, det vil blive – endnu mange gange i vores liv: at vi skal skilles fra dem, vi er knyttet så stærkt til.

Måske skulle man lade være at knytte sig så stærkt til andre – kunne man tænke. Men nej. Et liv uden tilknytning – uden kærlighed giver jo ikke mening. Som jeg har hørt en præst sige: ”Jeg har aldrig mødt en sorg så stor, at den kunne få mennesker til at ønske, at det barn eller den ægtefælle, de havde elsket og mistet aldrig havde levet.”

På den måde er det midt i sorgen kærligheden som vinder!

”Sorg er hjemløs kærlighed”

Og når vi ser, at det er sådan det er, da må vi tage sorgen til os og sige: Ja, den er nu en del af mit liv.

Og det er så her midt i sorgen at vi i dag mødes af saligprisningerne fra indledningen til Jesu bjergprædiken.

Salige er de fattige i ånden

Salige er de som sørger

Salige er de sagtmodige

Salige er de som hungrer og tørster efter retfærdighed.....

Ordet salig er et af mine ”hjerter-ord”. Ord som jeg kan blive ved med at smage på og som rummer en varme og en dybde, der uvægerlig får mig til at smile indeni. ”Salig” – der betyder lykkelig eller velsignet.

Salig er mennesker ikke fordi de er fattige i ånden, eller sørgende eller sagtmodige. Nej det er der ingen lykke i. De er salige, fordi det lige netop er der, hvor de er fundet af Gud. Der midt i din sorg, din fattigdom og din magtesløshed kommer Jesus til dig i sin barmhjertighed og rækker dig

Himmeriget.

Læg mærke til at der ikke står: Salige er de, som er kommet videre i deres liv. Nej der står salige er de der sørger, for de skal trøstes. Og der står ikke: salige er de som har styr på deres liv. Nej, der står salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres.

Gud kan rumme os lige hvor vi er. Han kommer til os i Jesus Kristus – ham der selv var sagtmodig, og hungrede efter retfærdighed, var barmhjertig, ren af hjertet og fredsstifter. Kristus er saligprisningernes ophav og indhold – saligprisningernes kilde.

Han møder os i det liv der er vores. Han sender os ud i livet med kærlighedens gave, for at vi skal gå ind i det. Leve! Møde vores lidende medmenneske med trøst, støtte og lindring.

Og han åbner Himmerigets porte for os, og fastholder dermed relationen mellem os og vore døde nu og i al evighed.

Livet forstås baglæns, men må leves forlæns. Denne dobbelt bevægelse hører med til vores liv. Og akkurat på denne vej er det at Kristus krydser ind over vores liv. Hvor han lader os smage sit Himmerige, og hvor han lader os se hinanden.

Det er vores mulighed! Det er vores salighed.

Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Allehelgen, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/henrik-stubkjaers-praediken-allehelgensdag>